

T. B. M. M.
KÜTÜPHANESİ

TIP

EDD

YIL

YIL

YIL

C-T

TOP

328.5408808

85-3068

81-4251

T. C.

Millî Birlik Komitesi
İçtüzüğü

1. Basım

Ankara . 1960

T. C. M. B. K. Basımevi

FİHRİST

Sayfa

Madde

1 — Millî Birlik Komitesinin kuruluşu

3	1	Millî Birlik Komitesinin kuruluşu
3	2	And içme
3	3	Komite Başkanı ve Başkanlık kâtibi
4	4	Başkanlık Divanı
4	5	Sekreterlik ve Sekreterliğe bağlı
müdürlükler

2 — Komisyonlar

5	6	Komite komisyonları
5	7	Güvenlik Komisyonu
5	8	İktisat Komisyonu
6	9	Sosyal İşler Komisyonu
6	10	Bayındırlık ve İmar Komisyonu

Sayfa	Madde	
6	11	Komisyon üyelerinin görev bölümü
6	12	Komisyonlar üye adedinin değiştirilmesi, geçici veya karma komisyonlar kurulması
7	13	Araştırma ve İnceleme kurulları kurulması
7	14	Araştırma ve İnceleme kurullarının üyeleri ve seçimleri
7	15	Araştırma ve İnceleme kurullarında vazife alanların veya vazifeden ayrılanların yemini ve mal beyanı
7	16	Araştırma ve İnceleme kurullarında tutanak
7	17	Araştırma ve İnceleme Kurullarının görevleri
8	18	Komisyon üyelerinin Araştırma ve İnceleme kurullarının görüşmelerine katılabilmeleri ve raporların imza edilmesi
8	19	Komisyon raporlarının bastırılması, dağıtılması ve yayımı

Sayfa	Madde	
8	20	Tasarı veya tekliflerin Komitede savunulması
8	21	Komisyonlardaki tasarı ve tekliflerin sonuçlandırılma süresi
9	22	Tasarı ve tekliflerin Anayasaya ve T. C. M. B. K. doktrinine uygunluğu
9	23	Komisyonların bakanlıklarla haberleşmesi
9	24	Komisyonların bakanları, memurları , uzmanları ve teklif sahiplerini dinlemeleri
9	25	Her üyenin komisyon görüşmelerine katılabilmesi
9	26	Komisyonların ve Araştırma ve İnceleme Kurulları kâğıtlarının saklanması
10	27	Komiteye verilecek dilekçeler hakkında yapılacak işlemler
11	28	Karara bağlanan dilekçeler ve bunlar hakkında itiraz.

12	29	İlgili komisyonların diğer komisyonlardan mütalâa isteği
12	30	Dilekçelerde imza ve adres bulunması
12	31	Dilekçe sahiplerine cevap
12	32	Af dilekçeleri
12	33	Dilekçeler ve kararlar hakkında bakanların cevabı
13	34	Dağıtılmış olan Meclise verilmiş dilekçeler
13	35	İktisat Komisyonunun görevleri (Komite, Devlet Başkanlığı ve Sayıştaya ait bütçeler)
13	35	Denetçi ve görevleri, saymanlığı tef-tiş
13	36	Kesin hesap kanunu tasarısı ile mu-tabakat beyannamelerinin ve Sayış-tay tarafından verilecek raporlarla Yüksek Murakabe Heyetince verilecek raporların incelenmesi

3 — Kanun tasarıları ve teklifleri, gerekçe raporları

14	37	Kanun tasarılarının gerekçe raporları ve havaleleri
15	38	Kanun tekliflerinin gerekçe raporları ve havaleleri
15	39	Kanun tasarı ve tekliflerinin geri alınmaları
16	40	Hükümsüz kalan tasarı ve teklifler

4 — Gündem ve birleşimler

16	41	Gündemin hazırlanması
16	42	Birleşim günleri, birleşim ve oturum
17	43	Toplantının açılma ve kapanması, yeter sayı, devam cetveli
17	44	Bakanların toplantıda hazır bulunması, temsileilere söz verilme
17	45	Komite görüşmelerinin tutanağı
18	45	Tutanak özeti, bunların saklanması, yayılması

Sayfa	Madde	
18	46	Başkan ve kâtiplerin görüşmeye katılmaları
18	47	Söz kesmek ve ötesi
18	48	Konudan ayrılmada söz kesme
19	49	Kendine sataşılın üyenin söz hakkı

5 — Kanunların görüşülmesi

19	50	Kanunların görüşülmesi
20	51	Tasarı ve tekliflerin bastırılması
20	52	Gerekçe ve maddelerin okunması
20	53	Tüm üzerine söz, konuşmanın yeterliğinin oya konması
20	54	Görüşmenin yeterliğine karşı söz
20	55	Maddelere geçilme
20	56	Birkaç mesele veya fıkranın birbirinden ayrılması
21	57	Üslûp ve sıralanış yanlışlıkları
21	58	Son şekil üzerinde söz
21	59	Görüşme sırasında soru

Sayfa	Madde	
21	60	Andlaşma ve sözleşmelerin görüşülmesi
22	61	Sözleşmeler
23	62	Geriverilen kanunların yeniden görüşülmesi

6 — Değiştirgeler

23	63	Değiştirgelerin nasıl verileceği ve komisyonlara havalesi
24	64	Görüşme sırasında verilen değiştirgeler
24	65	Görüşme sırasında verilip komisyona havalesi komisyon tarafından istenmiyen değiştirgeler
25	66	Değişiklik teklif edenlerin komisyonlarda fikirlerini bildirmesi
25	67	Değiştirgelerin ne zaman oya konacağı
25	68	Eklenmesi istenen maddeler

7 — Kanunların yorumlanması

- 25 69 Yorum isteminin hangi komisyona havale edileceği

8 — Oylama

- 26 70 Türlü oy
26 71 Açık oy'un ne şekilde yapılacağı
27 72 Gizli oy
27 73 Para, vergi ve andlaşma işlerinde açık oy
27 74 Seçimler (Genel Kurul ve komisyonlarda)
27 75 Karar yeter sayısı
27 76 Anayasada değışiklik tekliflerinde yeter sayı

9 — Tutanaklar

- 28 77 İki türlü tutanak (Harfi harfine ve özet)

10 — Soru

29	78	Soru hakkı
29	79	Sorunun açıklanması
29	80	Soru önergesi
29	81	Cevap
30	82	Cevabın geciktirilmesi
30	83	Soruyu soran gününde bulunmazsa
30	84	Soranın düşüncesini bildirmek hakkı
31	85	Bütçe görüşülmesi sırasında sorular

11 — Gensoru

31	86	Gensoru hakkı
31	87	Önergenin geri alınması
32	88	Geri alınan önergelerin bir başkası tarafından kabullenmesi
32	89	Gensoruda üyelerin söz söyleyebilmesi
32	90	Gündeme geçilmesi
32	91	Gensorunun yeterliği
32	92	Gerekçeli önergeler
33	93	Bunlara fıkra eklenmesi

Sayfa	Madde	
33	94	Komisyonu havale edilen önergeler ve bunların retlenmesi
33	95	Bir gensoruya başka bir gensorunun eklenmesi
33	96	Bir gensoruya eklenen gensorular
34	97	Açık oya başvurulması

12 — Komite soruşturması

34	98	İki şekil
34	98	Komiteye sunuş ve bakana haber
35	99	Adalet makamlarınca başvurulması
35	100	Bakan ve önerge sahibinin dinlenmesi, önergenin dikkate alınması
35	101	Soruşturmanın hangi komisyonda inceleneceği
35	102	Hükümetin bütün araçlarından faydalanma ve belgelere el koyma
36	103	Komisyunun süresi, başka yere gitmesi, tanık ve bilirkişi dinlenmesi
36	104	Sonuca varıncaya kadar o iş hakkında yeniden bir gensoru önergesi verilememesi

Sayfa	Madde	
36	105	Komisyonun son raporu
36	106	Bilgi için soruşturma
37	107	Bu soruşturma sonunda cezai ve mali mesuliyet ve adalet divanına sevk

13 — Dokunulmazlık

37	108	Dokunulmazlığın kaldırılması iste- mi ve şekli
38	109	Üyenin kendini savunması veya sa- vundurması

14. — Disiplin cezaları

38	110	Türlü cezalar
38	111	Uyarma
38	112	Ölçümlemek hakkı
39	113	Bir birleşimde iki defa uyarmanın sonucu
39	114	Kınama
40	115	Genel Kuruldan geçici olarak çıkar- ma

Sayfa	Madde	
41	116	Bu cezanın nasıl uygulanacağı
41	117	Af dilemek
41	118	Salona girmekten yasaklılık

15 — İzinlilik

42	119	Bir haftadan az izin
42	119	Daha fazla izinlilik
42	120	İzinsizlik

16 — Başkanlık Divanının görevleri

42	121	Çeşitli görevler
43	122	Divan üyeleri hakkında şikâyet
43	123	Oylarda eşitlik
43	124	Sêcimlerden çıkan meseleler
43	125	Başkanlığın görevleri
44	126	Kâtiplerin görevleri
44	127	İdare Âmirlerinin görevleri
45	128	İdare Âmirlerinin ara vermede Ankara'da oturmaları
45	129	Görev ve sorumlarda ortaklık

Sayfa	Madde	
45	130	Düzenliliğin korunması, asker müfrezesinin kullanılması
45	131	İdare işleri hakkında soru

17 — Kolluk işleri

46	132	İç ve dış güvenliği, asker müfrezesi
46	133	Komisyön odalarına girmek yasaklığı
46	134	Dinleyiciler
47	135	Komite yapılarında suç işlenmesi

18 — Komitenin iç hizmetleri

48	136	Törenlerde bulunacak heyetler
48	137	Genel Kurulda bakanlar adına söz söyleyecek memurlar

19 — Kitaphık

49	138	Kitaphık gözetimi
49	139	Müdürün danışma oyu
49	140	Kitap ve saire satın alınması

49 141 Müdürün ödevi ve sorumu

49 142 Kitapların iğreti verilmesi

20 — Bu Tüzüğün dayanakları

50 143 Değiştirme, ekleme, kaldırma

51 144 İhtüzüğün yorumu

51 145 Yürürlüğün başlaması

51 146 Tüzüğün yürütülmesi

T. C.

Millî Birlik Komitesi

İ Ç T Ü Z Ü Ğ Ü

BİRİNCİ BÖLÜM

T. C.

Millî Birlik Komitesinin kuruluşu

MADDE 1. — T. C. Millî Birlik Komitesi; 1 numaralı geçici Kanunun 9 neu maddesi gereğince adı geçen kanunun altında imzaları bulunan başkan ve üyelerden kurulmuştur.

MADDE 2. — T. C. Millî Birlik Komitesi üyeleri 1 numaralı geçici Kanunun 2 nei maddesi gereğince kendi aralarında ve Türk milleti huzurunda soyadlarının alfabe sırasına göre and içerler.

MADDE 3. — Aynı kanunun 16 nei mad-

desi gereğince Komite Başkanının bulunmadığı Komite toplantılarına üyelerden her biri soyadı alfabe sırasına göre Başkanlık eder. Başkanlık kâtipliğini Komitenin en genç iki üyesi yapar.

MADDE 4. — Başkanlık Divanı :

I - Başkan (Başkanın bulunmadığı hallerde o gün Komiteye Başkanlık eden zattır.)

II - İki kâtip (1 numaralı geçici Kanunun 16 ncı maddesine göre en genç 2 üye.)

III - Sekreterlikten kurulmuştur.

MADDE 5. — Sekreterlik :

Üç sekreterden kurulur. Dağıtılan Türkiye Büyük Millet Meclisinin İdare Âmirliği ve Umumi Kâtiplik görevleri bu kurul tarafından yapılır.

Kanunlar, Tutanak, Bütçe Kalemi, Saymanlık, Hususi Kalem, Basımevi, Zat ve Kâğıt İşleri, Millî Saraylar, Daire, Kitaplık Müdürlükleri ile Dilekçe Bürosu, Doktorluk ve Emniyet Âmirliği,

Türkiye Cumhuriyeti Millî Birlik Komitesi Sekreterliğine bağlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Komisyonlar

MADDE 6. — T. C. M. B. K. 4 komisyon halinde çalışır :

- a) Güvenlik Komisyonu,
- b) İktisat Komisyonu,
- c) Sosyal İşler Komisyonu,
- d) Bayındırlık ve İmar Komisyonu.

MADDE 7. — Güvenlik Komisyonu 11 üyeli-
lidir. Aşağıdaki bakanlıkların hizmetlerinin gü-
dünü ve denetlemesi ile görevlidir :

- a) Millî Savunma,
- b) İçişleri,
- c) Dışişleri,
- d) Ulaştırma.

Anayasa konusuna giren işler de bu komis-
yonda görüşülür.

MADDE 8. — İktisat Komisyonu 10 üyeli-
dir. Aşağıdaki bakanlıklar hizmetlerinin güdü-
mü ve denetlemesi ile görevlidir :

- a) Maliye,
- b) Sanayi,
- c) Tarım,
- d) Ticaret,
- e) Gümrük ve Tekel.

Dağıtılan T. B. M. Meclisinin Bütçe ve Sayıştay komisyonlarına kanunlarla verilmiş olan görevlerle Bütçe ve İktisadi kamu kuruluşları ile ilgili ve Sayıştay Başkanlığının çalışma konusuna giren işleri de bu komisyon yapar.

MADDE 9. — Sosyal İşler Komisyonu 10 üyelidir. Aşağıdaki bakanlıklar hizmetlerinin güdümü ve denetlemesi ile görevlidir :

- a) Adalet,
- b) Millî Eğitim,
- c) Basın - Yayın ve Turizm,
- d) Sağlık ve Sosyal Yardım,
- e) Çalışma.

MADDE 10. — Bayındırlık ve İmar Komisyonu 3 üyelidir. Aşağıdaki bakanlıklar hizmetlerinin güdümü ve denetlemesi ile görevlidir.

- a) Bayındırlık,
- b) İmar ve iskân işleri.

MADDE 11. — Komisyonlar üyeleri aralarında görev bölümü yapabilirler.

MADDE 12. — T. C. M. B. K. gerekirse komisyonlardaki üye adedini değiştirebilir. Gececi veya karma komisyonlar kurabilir.

MADDE 13. — T. C. M. B. K. yukarda yazılı komisyonlara muvazi olarak komisyon fonksiyonlarına dâhil işlerde plânlama ve denetleme ile görevli, Başkanlığa bağlı «Araştırma ve inceleme kurulları» kurar. Kurul bir başkan ve yeteri kadar üyeden kurulur.

MADDE 14. — Araştırma ve inceleme kurullarının üyeleri; üniversiteler öğretim üyeleri, meslekî teşekküller, sanayi erbabı ve idari kadrolar içerisindeki ehliyetli kişiler arasından, komisyonlarınca veya Komite üyelerince yapılacak tavsiye üzerine, T. C. M. B. Komitesi Başkanlık Divanınca seçilir.

MADDE 15. — Araştırma ve inceleme kurullarında vazife alanlar vazifelerine yemin ve mal beyanı ile başlarlar. Vazifelerinden mal beyanı ile ayrılırlar.

MADDE 16. — Araştırma ve inceleme kurullarınca görüşmeler, aksine karar alınmadıkça, tutanağa geçirilir. Görüşmelerin tutanağa geçirilmesi işi Umumi Kâtiplikçe düzenlenir.

MADDE 17. — Araştırma ve inceleme kurullarının görevleri, konuları ile sınırlandırılmıştır. Kurul gerekli görürse diğer bir kurulun

mütalâasını alabilir veya diğer kuruldaki teklif veya tasarıyı mütalâa beyan etmek üzere istiyebilir.

MADDE 18. — Komisyonlar üyeleri Araştırma ve inceleme kurullarının görüşmelerine katılabilirler. Raporlar komisyon ve kurul üyelerince imzalanır. Görüşmelerin neticesinde Komiteye sunulacak raporlarda sadece komisyon üyelerinin imzası bulunur.

MADDE 19. — Sekreterlik raporu bastırır, Komite Başkanlığına verir ve üyelere dağıtır. Aksine karar verilmedikçe dağıtılmıyan raporlar Komitede görüşülemez.

Komite, Araştırma ve İnceleme kurullarınca hazırlanan raporların yayımına karar verebilir. Raporlar başkanlığa verildikçe Tutanak Dergisine ve gündeme geçer, levhaya asılır.

MADDE 20. — Bir tasarı veya teklifi Komitede teklif sahibi veya ilgili komisyon sözcüsü savunur.

MADDE 21. — Komisyonlara gönderilen teklif ve tasarılar alındığı günden en çok 15 gün sonra Genel Kurula getirilir. Bu süre içinde neticelendirilemezse gerekçesi ile Genel Ku-

rula bildirilir. Aksi halde Hükümet veya teklif sahibi tasarının veya teklifin gündeme alınmasını istiyebilir.

MADDE 22. — Komisyonlar kendilerine gönderilen teklif ve tasarıların İnkılâp Anayasasının ruhuna ve T. C. M. B. K. doktrinine uyup uymadığını incelemekle görevlidir. Aykırı teklifler gerekçesi gösterilerek reddedilir.

MADDE 23. — Komisyonlar bütün bakanlıklarla doğrudan doğruya haberleşebilir, aacele hallerde ilgililerden haber ve bilgi istiyebilirler.

MADDE 24. — Komisyonlar bakanları ve uzmanları izahat vermeye davet edebilirler.

Özürlü bakan, namına yetkili memurunu gönderebilir. Kanun teklifi sahibi teklifinin inceleneceği grup toplantısında mütalâa beyanına davet edilir. Teklif sahibinin gelmemesi meselenin görüşülmesine mâni değildir.

MADDE 25. — Bir komite üyesi görevli olmadığı komisyonda görüşmelere katılabilir. Fakat oy kullanamaz.

MADDE 26. — Komisyonlarla Araştırma ve İnceleme kurullarının evrak, vesika ve tutanakları, aid oldukları tasarı ve teklifler Komite ka-

rarına iktiran ettikten sonra T. C. M. B. K. evrak hazinesinde saklanır.

MADDE 27. — 491 numaralı Teşkilâtı Esasiye Kanununun 82 nci maddesi gereğince, vatandaşlar tarafından, gerek kendilerine ve gerek kamu hizmetlerine ait kanun ve nizamlara aykırı gördükleri hususlara dair T. C. Millî Birlik Komitesine verilecek dilekçeler aşağıdaki tarzda işleme tâbi tutulur, :

a) Dilekçeler evvelâ T. C. Millî Birlik Komitesi Haber Merkezine teslim edilir, buradan numaralanarak Sekreterlikte kayıtları yapıldıktan sonra T. C. Millî Birlik Komitesi Dilekçe Bürosuna teslim edilir.

b) Bidayeten Hükümete, Danıştaya, mahkemelere ve Sayıştaya havalesi icabeden dilekçeler yine Sekreterlik kanalı ile bu makamlara sevk edilir ve dilekçe sahibine bu hususta bilgi verilir.

c) T. C. Millî Birlik Komitesi tarafından karara bağlanması icabeden dilekçeler, Dilekçe Bürosundaki raportörler tarafından hazırlanacak karar teklifi dilekçe üzerine iliştilir T. C. Millî Birlik Komitesi Hukuk Müşavirliğinin parafası alındıktan sonra, ilgili komisyona havale edilir.

d) Raportörler tarafından teklif edilen karar, komisyonce uygun görüldüğü takdirde tasdik edilerek Dilekçe Bürosuna iade edilir.

e) İlgili komisyon lüzum gördüğü takdirde kararı Komite Genel Kuruluna intikal ettirir ve oradan alınacak son karar esas ittihaz edilir.

f) Dilekçe bürosu kendisine iade edilen tasdik edilmiş kararları Sekreterlik kanalı ile ilgili yerlere ulaştırır.

MADDE 28. — Bir hafta zarfında komisyonlarca karara bağlanmış olan dilekler (dilekçe numarası, dilek sahibinin adı, dileğin mahiyeti ve bu hususta verilen kararı ihtiva edebilecek şekilde) bir çizelge üzerinde özetlenir ve bu çizelge T. C. Millî Birlik Komitesi üyelerine ve Bakanlara dağıtılır.

Bir ay içinde üyelerden bir itiraz vâkı olmadığı takdirde kararlar kesinleşir. Üyelerden her hangi birisi bu müddet içinde itiraz ederse karar, Dilekçe Bürosundan ilgili komisyon tarafından celbedilerek Komite Genel Kuruluna, yeniden karar alınmak üzere sunulur. Gerekirse, ilgili Bakan yahut yolhıyacağı temsilei dinlendikten sonra oya başvurulur.

MADDE 29. — İlgili komisyon tarafından gerektiği takdirde lüzum görülen diğer komisyonların da kanaatleri alınır.

MADDE 30. — Dilekçelerde imza ve dilekçe sahibinin adresinin bulunması lâzımdır. Birden fazla imzayı ihtiva eden dilekçelerde hiç olmazsa bir imza sahibinin adresi bulunmalıdır.

MADDE 31. — Dilekçe sahibine en geç iki ay zarfında yazılı cevap verilir.

MADDE 32. — Af veya cezaların hafifletilmesini istiyen dilekçeler mahkûmlar veya bunların aile veya akrabaları tarafından verilebilir.

Bunların Sosyal İşler Komisyonunda görüşülmesinde Adalet Bakanının veya namına göndereceği yetkili bir temsilcinin bulunması lâzımdır.

Dikkate alınacak değer ve mahiyette görülen dilekçeler hakkındaki af inhası bir rapor ile T. C. Millî Birlik Komitesine bildirilir.

Komite, affa lâyık gördüğü şahıslar hakkında özel bir kanun çıkarır.

MADDE 33. — Bakanlar kendilerine gönderilen dilekçelerle, bunlar üzerine Komisyonea ve-

rilen kararlar hakkında yaptıkları kovuşturmaları ve kendi kararlarını en geç iki ayda Sekreterliğe bildirirler.

MADDE 34. — Dağıtılmış olan Meclis zamanına aîd olup da kesin bir karara bağlanmamış bulunan dilekçeler de evvelki maddeler daîresinde muameleye tâbi tutulur.

MADDE 35. — İktisat Komisyonu, aralarından seçeceği üç üyeyi T. C. Millî Birlik Komitesi bütçesiyle Devlet Başkanlığı ve Sayıştay bütçelerinin uygulanmasını gözetmekle görevlendirir. Görevliler incelemelerin sonucunu Millî Birlik Komitesine bildirirler.

Bütün verile emirlerini, görevliler arasından denetçi seçilen bir üye, harcanmadan önce vize eder. Bu yapılmadıkça Saymanlık hiçbir ödemede bulunamaz.

Görevli üyeler gün ve saat bildirmeden Saymanlığı ve vezneyi teftişler. Teftişin sonucu hemen orada bir tutanağa geçirilir. Bu teftişleme yılda altı defadan az olamaz. Bu sırada bütün işler durdurulur. Gerektiğinde teftiş sonucu Millî Birlik Komitesine haber verilir.

MADDE 36. — İktisat Komisyonu, Kesin-hesap kanunu tasarısı ile mutabakat beyan-

namelerini, dairelerin harcamaları ve yüklenmeleri hakkında her üç ayda bir Sayıştay tarafından verilecek raporlarla Yüksek Mura-kabe Heyetince üç ayda bir verilecek raporları inceler.

Bu incelemelerin sonucunu gösteren rapor bastırılarak üyelere dağıtılır.

Bu raporlar, Genel Kurulca görüşölüp karara bağlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kanun tasarıları ve teklifleri, gerekçe raporları

MADDE 37. — Hükümetçe Komiteye sunulan kanun tasarıları bütün bakanlarca imzalanmış olmak gerektir.

Her kanun tasarısı, kanunu yürütmekle görevli bakanlarca hazırlatılan gerekçe raporu ile birlikte Komite Başkanlığına gönderilir veya verilir.

Bu raporda, önce tasarının tümü, sonra maddeleri hakkında bilgiler verilir.

Gerekçe raporunda, kaldırılması veya eklenmesi istenilen hükümlerin neler olduğu ve neden

kaldırılması, değiştirilmesi veya eklenmesi gerekli görüldüğü açıkça gösterilmek şarttır.

Böyle olmıyan raporlar ilgili komisyone, gerekli görülürse, eksikleri tamamlanmak için Başkanlık tarafından Hükümete geriverilir.

Başkan, gelen tasarıları ilgili komisyonlara doğrudan doğruya havale eder ve bunu Tutanak Dergisine ve ilân tahtasına yazdırır.

Bu havaleye bir üye itiraz etmek isterse oturum başında söz alır.

MADDE 38. — Üyelerce verilen kanun tekliflerinde bir veya daha çok imza bulunabilir.

Kanun teklifleri de, yukarıki maddede gösterildiği üzere yazılmış gerekçe raporu ile birlikte Başkanlığa gönderilir veya verilir.

Şartlarına uymıyan teklifleri, sahiplerine tamamlatmak, ilgili komisyonların hakkıdır.

Kanun teklifleri de, kanun tasarıları gibi, Başkanlıkça komisyonlara doğrudan doğruya havale edilir.

Bu havalelere edilecek itirazlar için de yukarıki madde hükümlerine uyulmak gerektir.

MADDE 39. — Hükümet veya teklif sahibi, verilen kanun tasarı veya tekliflerini, günde-

me konmadan önce ve Genel Kurula bildirilmek şartıyla, geri alabilir.

Şukadar ki, bu tasarı veya kanun tekliflerini başka bir üye veya ilgili komisyon kabullecek olursa, görüşme devam eder.

Bu tasarı veya teklifler gündeme konmuşlarsa, geri alınmaları Genel Kurulun karar vermesine bağlıdır.

MADDE 40. — Türkiye Cumhuriyeti Millî Birlik Komitesince iktidarın Türkiye Büyük Millet Meclisine devredilmesine karar verildiğinde, Komitece kabul edilmemiş olan kanun tasarıları ile teklifleri yeni Meclis için hükümsüzdür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Gündem ve birleşimler

MADD 41. — Gündem, Sekreterlik tarafından hazırlanır.

MADDE 42. — T. C. M. B. K. başka türlü karar vermedikçe veya Başkanlık tarafından davet olunmadıkça tatile raslamadığı halde her gün saat (14,00) te toplanır.

Birleşim, Genel Kurlun bir gün içindeki toplanmalarıdır.

Oturum, her birleşimin dinlenme ile aralanan kesimlerinden her birisidir.

MADDE 43. — Başkan saatinde toplantıyı açar, görüşmelerin sonunda kapar. Tam üye sayısının yarısından bir fazlası hazır bulunmadıkça görüşmeye başlanamaz. Üyeler görüşmeden evvel Başkanlık Divanındaki devam cetvelini imzalarlar. Yeter sayı yok ise Başkan görüşmeye başlanamayacağını bildirir veya bilâhara yeter sayı hâsıl olacağı muhtemel ise Birleşimi bir saat sonraya talik ederek toplantıyı kapar. O gün toplanılamadığı takdirde ertesi oturum için aynı gündemle toplanılır.

MADDE 44. — Bir kanun tasarısının veya teklifinin görüşülmesi sırasında ilgili bakan veya yetkili temsileinin toplantıda bulunmasına T. C. M. B. K. si karar verebilir. Bakan veya temsileiye sıraya tâbî olmaksızın söz verilir.

MADDE 45. — Komite görüşmelerinin tutanakları, lüzum görülürse, aylıklı kâtiplere and içirildikten sonra tutturulur. Tutanaklar Komite üyelerinden gayrısına gösterilmez.

Tutanak özetleri ve Tutanak Dergileri Birleşimin sonunda bir zarfa konarak T. C. M. B. K. Başkanı ve divan kâtipleri tarafından hemen orada mühürlenerek T. C. M. B. K. evrak hazinesine teslim olunur. Bu tutanaklar Komite kararı olmadıkça açılmaz ve yayımlanamaz.

MADDE 46. — Başkan, meseleler görüşülür ve oya konurken, yana ve karşı, fikrini asla açığa vuramaz.

Yalnız meseleler oya konuldukta, o da oy verir.

Bir görüşmeye katılmak isterse yerini kendisinden sonra başkanlık ırası gelecek arkadaşlarından birine bırakır. Görüşülen madde veya mesele oylandıktan sonra tekrar yerine geçer.

Söz istiyen kâtipler de bu usule uyarlar.

MADDE 47. — Genel Kurulda söz kesmek, kişi özlüğü ile uğraşmak ve düzenliğı bozacak hareketlerde bulunmak kesin olarak yasaktır.

MADDE 48. — Söz söyleyen üyenin sözü, ancak, kendini bu tüzük hükümlerine uymaya ve konudan ayrılmamaya çağıran Başkan tarafından kesilebilir.

İki defa konuya dönmeye çağırıldıktan sonra, yine konu dışı söylemeye devam ederse, kendisinin o iş için aynı birleşimde söz söylemekten yasaklanmasını, Başkan, Genel Kurula teklif eder.

Genel Kurul, görüşmesiz ve gösterme oyu ile karar verir.

MADDE 49. — Kendine sataşılan, yahut, ileriye sürdüğü düşüncenin tersine bir fikir isnatlanan üyenin her zaman söz istemek hakkıdır.

Bu halde o üye ne için söz söylemek zorunda kaldığını bildirir ve Başkan meseleyi ölçümler.

Başkan buna yer olmadığını bildirip de üye direnirse, Genel Kurul, görüşmesiz ve gösterme oyu ile mesele hakkında bir karar verir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kanunların görüşülmesi

MADDE 50. — Kanun tasarıları veya teklifleri bir görüşmeden sonra kesin olarak kabul edilmiş olur.

MADDE 51. — Genel Kurul başka türlü karar vermedikçe hiçbir kanun tasarısı veya teklifi bastırılıp üyelere dağıtılmadan görüşülemez.

MADDE 52. — Bir kanunun görüşülmesine başlanınca Başkan gerekçe raporları ile maddeler tümünün okunması gerekli olup olmadığını Genel Kuruldan sorar.

Gerekli görüldükte bunlar aynıyle okunur.

MADDE 53. — Bir tasarı veya teklif görüşülmeye başlanınca, Başkan, tümü hakkında düşüncelerini bildirmek isteyenlere söz verir.

Görüşme konusunda yana ve karşı söz isteyenlerden en az ikişer üye söz söylemeden görüşmenin yeterliği oya konamaz.

MADDE 54. — Görüşmenin yeterliğine karşı söz isteyenler bulunursa ielerinden yalnız birine izin verilir.

Ondan sonra gösterme oyuna başvurulur.

MADDE 55. — Tüm üzerine görüşme bittikten sonra maddelere geçilmesi oya konur.

Maddelere geçilmesi oylanmazsa Başkan tasarı veya teklifin retlenmiş olduğunu bildirir.

MADDE 56. — Görüşülen bir madde birkaç mesele veya fıkradan meydana gelmişse bunla-

rını bölünerek ayrı ayrı oya konmaları teklif olundukta böyle yapılır.

MADDE 57 .— Kesin olarak kabulü oya konmadan önce bir tasarı veya teklifte cümle, üslûp ve sıralanış bakımından eksiklik veya andırışma bulunduğu üyeler yahut komisyon tarafından ileri sürülürse metin ilgili komisyona gönderilir.

Yapılan düzeltmelerin yeniden oylanması gerektir.

MADDE 58. — Tasarı veya teklifin maddeleri üzerinde görüşme bittikten sonra tümü için, yana ve karşı söz söylemek isteyenlerden yalnız birer üyeye izin verilir.

MADDE 59. — Bir kanun veya bütçenin görüşülmesi sırasında her üye Hükümete, yahut sözeüye dilediği sorularda bulunabilir.

Sorular, sözler bittikten sonra sıra ile olur.

MADDE 60. — Devletlerle yapılmış olup onanmaları 491 numaralı Teşkilâtı Esasiye Kanununun 26 nci maddesi gereğince Komitenin iznine bağlı bulunan andlaşma ve sözleşmelerin onanmasını isteyen kanun tasarıları Komiteye sunulduktan o andlaşma ve sözleşmenin içindeki

maddeler oya konamaz ve metinleri üzerinde değişiklik teklif edilemez.

Maddeler hakkında yapılacak itiraz, tasarının komisyona geriverilmesini istemekle olur.

Bu itiraz, görüşmeden sonra dikkate alınırsa, tasarı, komisyona verilir.

Komisyon incelenmek için kendisine verilen tekliflerin tümü hakkında bir rapor yazar.

Bu rapor bastırılıp üyelere dağıtılır.

Komisyon, raporunda, tasarının kabul edilmesine, geri bırakılmasına veya retlenmesine karar verir.

Geri bırakma kararında şu gerekçeler bulunur :

«Komite, andlaşma veya sözleşmenin şu ve bu maddeleri (geri bırakmayı gerekli kılan maddeler tamamiyle yazılmalıdır) hakkında Hükümetin dikkatini çekerek onanması için gerekli izni ni geri bırakır.»

Bu andlaşma veya sözleşmeler hakkında komisyon, değişiklik teklifleri ile ilgili raporunu, itiraza uğramıyan maddelerin görüşülmesi biter bitmez, Genel Kurula sunar.

MADDE 61. — T. C. M. B. Komitesinin kabulüne bağlı olarak Hükümetçe yapılan söz-

leşmelerle bunların onanmasını istiyen kanun tasarıları hakkında da geçen maddedeki usule uyulur.

MADDE 62. — Geçici 1 numaralı Kanunun 18 nci maddesinin 1 nci fıkrası gereğince Devlet Başkanının ilânını uygun görmeyip gerekçesi ile birlikte bir daha görüşülmek üzere yedi gün içinde Komiteye geriverdiği bir kanun, Genel Kurula haber verildikten sonra, ilgili komisyona havale olunur.

Komisyon Devlet Başkanının geriverme gerekçesini de okuduktan sonra o kanunun üzerinde yeniden görüşme açar ve sonunda raporunu Genel Kurula sunar.

Geriverilmiş bir kanun, henüz oylanmamış her hangi bir kanun tasarısı veya teklifi gibi, Genel Kurulda yeniden görüşülür ve sonuçlanır.

ALTINCI BÖLÜM

Değiştirgeler

MADDE 63. — Bir komisyona havale edilmiş kanun tasarısı veya teklifi hakkında bir

veya birkaç üye değişiklik teklif etmek isterlerse, bir değiştirge yazarak başkana sunarlar.

Deęiřtirmelerde bunların kanunun hangi maddesi, yahut bütçenin hangi bölümü ile ilişkin oldukları açıkça gösterilmelidir.

Bu değiştirmeler komisyon raporuna ek olarak sahiplerinin gerekçeli anmalıkları ile birlikte bastırılarak, haklarında komisyonea verilen kararın ne olduğu ve sebepleri bildirilir.

Tasarı Genel Kurulda görüşülürken, sıra o değişiklik istenen madde veya fıkralara geldikte, teklif sahibi gerekçesini etraflıca anlatır ve hazır üyelere kendisini destekliyen bulunursa iş görüşmeye konur; bulunmazsa görüşülmesinden vazgeçilir.

MADDE 64. — Kanun tasarısı veya tekliflerinin Genel Kurulda görüşülmesi sırasında sunulan değiştirmelerin ilgili komisyona havale edilmesini sözcüsü isterse, böyle yapılır.

MADDE 65. — Kanun tasarısı veya tekliflerinin Genel Kurulda görüşülmesi sırasında sunulan değiştirmelerin komisyona havale edilmesi komisyon tarafından istenmemişse değişikliklerin gerekçeleri sahipleri tarafından kısaca anlatılır.

Bunun üzerine değiştirgenin dikkate alınıp alınmamasına Genel Kurul karar verir.

Dikkate almırsa komisyona havale olunur. Komisyon isterse teklifi hemen orada kabul eder.

MADDE 66. — Değişiklik teklif edenler deęiřtirmelerinin havale olunduęu komisyonda fikirlerini bildirmek dilerlerse komisyon bunları dinlemekle ödevlidir.

MADDE 67. — Deęiřtirmeler asıl maddeden önce oya konur.

MADDE 68. — Eklenmesi istenen maddeler için de deęiřtirmeler hakkındaki usule uyulur.

YEDİNCİ BÖLÜM

Kanunların yorumlanması

MADDE 69. — Bir kanunun yorumlanması gerektiğinde, yorum istemi ile bunun gerekçelerini gösteren tezkere yahut önerge, o kanunu ilk defa görüşmüş olan komisyonlara havale olunur.

O kanunu özel bir komisyon incelemişse komisyonlardan ikişer üye alınarak geçici bir komisyon kurulur.

Komisyon raporu Genel Kurula sunularak yorum fıkrası görüşülür.

Asıl kanunun kabulü için hangi usul ve çokluk yeter sayısı gerekli ise yorum fıkrası da aynı usul ve yeter sayıya bağlıdır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Oylama

MADDE 70. — Görüşülen meseleler hakkında Komitede 3 surette oy verilir:

- a) Gösterme oyu (El kaldırmak veya ayağa kalkmak)
- b) Açık oy,
- c) Gizli oy (Belgisiz yuvarlakların kutuya atılmasıdır)

MADDE 71. — Açık oy şu şekilde verilir :

Soyadı alfabetik sırasına göre ismi okunan üyeler ayağa kalkarak kabul, ret, çekinse kelimelerinden birini söyliyerek oylarını bildirirler. Bu oylar kaydedilir ve tutanağa geçirilir. Karar yana veya karşı olanların miktarına göre belirlir. Komitede her üye bir oy sahibidir. Oylar eşit olursa Başkanın bulunduğu tarafın

oyuna uyulur. Gösterme oyuna başvurmak gerekli olmıyan işlerde üyelerden 5 i açık oylama isterse bunun yapılması mecburidir.

MADDE 72. — Üyelerden 5 i gizli oylama isterlerse Komite görüşmesiz olarak salt çoğunlukla karar verdiği takdirde öyle yapılır.

MADDE 73. — Bütçe kanunu tasarısı, yenden vergi koyma, bir vergiyi kaldırma, yahut vergileri artırma veya eksiltme, andlaşma ve sözleşmeleri onama ile itişkin kanun tasarıları için doğrudan doğruya açık oya başvurulur.

MADDE 74. — Genel Kurulda ve komisyonlarda seçimler, tam üye sayısının yarısından bir fazlasının salt çoğunluğu ile yapılır.

MADDE 75. — Bütün görüşmeler, aksine bir hüküm olmadıkça, tam üye sayısının yarısından bir fazlasının salt çoğunluğu ile karara bağlanır.

Yeter sayı olmadığı için oylama yapılmazsa görüşülen işin karara bağlanması ertesi oturma bırakılır. İkinci defa oy verenlerin sayısı ne olursa olsun sonuç geçerlidir.

MADDE 76. — 491 numaralı Teşkilâtı Esasiye Kanununun yürürlükte kalmış olan hü-

kümlelerinin ve 1 numaralı geçici kanunun hükümlerinden her hangi birinin değiştirilmesi veya kaldırılması, T. C. Millî Birlik Komitesi üyelerinin beşte birinin teklifi üzerine beşte dördünün oyu ile mümkündür.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Tutanaklar

MADDE 77. — T. C. M. B. K. de iki türlü tutanak vardır.

a) Harfi harfine tutanak; bu tutanak Tutanak Dergisine geçer, ve Komite salonundaki ilân tahtasına asılır. Bu tutanağa itiraz vukuunda itiraz sahibi ilk oturumda söz alır veya Başkanlığa bir tezkere göndererek gelecek Tutanak Dergisinin sonuna aynen geçirilmesini sağlayarak düzelttirir. Harfi harfine tutanağın Resmî Gazetede yayımına Komitece karar verilebilir.

b) Tutanak özeti, bu özet gelecek Birleşim günü Tutanak Dergisine geçirilir ve Komite salonundaki levhaya asılır. Bu özete üye tarafından bir itiraz olursa harfi harfine tutanağa başvurularak düzeltilir ve bu suretle bir da-

ha yayınlanır ve ilân tahtasına asılır. Tutanak özeti oturumdaki başkan ve iki kâtip imzalarlar. Tutanak levhadan indirildikten sonra dosyalanır ve mühürlenerek T. C. M. B. K. Evrak Hazinesine teslim olunur.

ONUNCU BÖLÜM

Soru

MADDE 78. — Her üye, Hükümet adına Başbakana yahut Bakanlara sözlü veya yazılı sorularda bulunabilir.

MADDE 79. — Soru açıkça gösterilmiş işler hakkında bilgiler istemektir.

MADDE 80. — Cevabı gerek yazılı, gerek sözlü olarak istenen bir soru her halde yazılı olarak verilmelidir.

Soru önergeleri başkanlığa sunulur.

Başkan bu önergeleri verilir verilmez tutanak dergisine geçirir ve bir tezkere ile ilgili bakanaya bildirir.

MADDE 81. — Soruya yazılı cevap istenmişse gelecek cevap soru ile birlikte olduğu gibi Tutanak Dergisinin sonuna konur.

Soruya sözlü cevap istemişse, Başkanlık tezkeresini aldıktan en geç iki birleşim sonra Bakan ona Komitede cevap verir.

Cevaptan önce Başkan soruyu kâtiplerden birine okutur.

MADDE 82. — Bakan, bir soruya cevabını kamu faydası düşüncesiyle, yahut gerekli bilgilerin elde edilmesi için, belli bir zaman geciktirecekse bunu - soru yazılı ise yazılı, sözlü ise sözlü olarak - bildirir.

Bir soruya gününden önce cevap vermek de Bakanın hakkıdır.

MADDE 83. — Soru sahibi cevap gününde hazır bulunmazsa mesele bir defalık olmak üzere gelecek birleşime bırakılır. Gene bulunmazsa soru düşer.

Fakat sahibi isterse bir başka önerge ile yalnız bir defa daha aynı soruyu yenileyebilir.

MADDE 84. — İlgili bakanın cevabından sonra düşüncesini bildirmek yalnız soru sahibi üyenin hakkıdır.

Ancak bu bildirme on beş dakikadan fazla süremez.

MADDE 85. — Bütçe tümünün görüşülmesi sırasında yahut bir bakanlığın bütçesi görüşülürken bir üye sorular hakkındaki usule bağlı olmaksızın bunlar üzerine bakanlardan istediği sorularda bulunabilir ve gerekli gördüğü açıklamaları istiyebilir.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Gensoru

MADDE 86. — Bir mesele hakkında Başbakan veya bakanlara gensoru açılmasını teklif eden bir üye Başkana gensoruyu gerektirecek işi açıkça gösteren bir önerge verir.

Bu önerge Genel Kurulda okunduktan sonra kabul edilmesi yahut retlenmesi görüşmesiz gösterme oyu ile kararlaşır.

Kendisine gensoru açılacak Bakanın o gün Komiteye gelmesi veya emri altındaki yüksek memurlardan birini göndermesi için Başkan tarafından, o Bakana, hakkında gensoru açılacak meseleyi açıkça gösteren bir çağrılık yazılır.

MADDE 87. — Önerge sahibi Genel Kurul-

ca gensorunun günü belli edilinceye kadar önergesini geri alabilir.

Günü belli olmuşsa, bu önergenin geri alınması, Genel Kurulun görüşmesiz gösterme oyu ile karar vermesine bağlıdır.

MADDE 88. — Sahibi tarafından geri alınan bir gensoru önergesini başka bir üye kabullenebilir.

MADDE 89. — Çağrılan Bakan belli günde ya kendisi gelerek, yahut emri altındaki daire reislerinden birini yolhiyarak Genel Kurulda meseleyi açıklar.

Ondan sonra teklifin sahibi, yahut birkaç kişi iseler önce ilk imzanın sahibi ve onun ardınca ötekiler, yana ve karşı söz söyleyebilirler.

MADDE 90. — Bakan tarafından yapılan açıklama ve üyelerce karşılık olarak söylenen sözlerden sonra bir önerge verilmezse Başkan gündeme geçer.

MADDE 91. — Gensoru görüşmelerinin yeterliği ile gündeme geçilmesi hakkındaki önergeler öncelikle oya konur.

MADDE 92. — Sadece gündeme geçilmesi kabul olunmazsa gerekçeli önergelere sıra gelir.

Bunların bir komisyona havale edilmeleri kararlaştırılmazsa önce Hükümetin yeğlediği önerge açık oya konur.

MADDE 93. — Gerekçeli bir önergeye bir fıkra eklenmesi hakkında yapılacak teklifin ber halde önergenin oya konmasından önce yazılması ve Genel Kurula sunulması gerektir.

MADDE 94. — Komisyona havale olunmuş önergeler hakkındaki komisyon raporları acele olarak görüşülür.

Komisyon raporu retlenirse gerekçeli önergeler Başkanlığa sunulma sırasıyla okunarak oylanır.

MADDE 95. — Bir gensoruya, görüşüleceği gün üzerinden üç birleşim geçtikten yahut görüşülmesine başlandıktan sonra başka bir gensoru katılamaz.

Bütçe görüşmeleri arasına hiçbir gensoru sokulamaz.

MADDE 96. — Bir gensoruya başka gensorular katılırsa her gensoru önergesinde ilk imzası olan, yahut o bulunmazsa, imza edenlerden bir başkası dinlenmedikçe görüşmenin yeterliği istenemez.

MADDE 97. — Üyeler gensorunun sonucu ile ilişkin önergeler verebilirler.

Bu önergeler açık oya konur.

Beş üye tarafından istenirse, gizli oya da başvurulur.

ON İKİNCİ BÖLÜM

Komite soruşturması

MADDE 98. — Hükümete açılan bir gensorunun, yahut bütçenin görüşülmesi sırasında veya sonunda, yahut doğrudan doğruya geçici 1 numaralı Kanunun 19 ncu maddesinin 1 ve 2 nci fıkralarında gösterildiği üzere Hükümetin genel siyasetinden ve bakanlıkların yerine getirmek ve yürütmekle ödevli oldukları görevlerden dolayı, Bakanlardan birinin veya Bakanlar Kurulunun cezalı, yahut akçalı sorumu gerektiren eylemlerde bulunduklarından bahsedilerek soruşturma yapılması istenirse, Başkana bir önerge verilmek gerektir.

Bu önerge Başkan tarafından Genel Kurula sunulur. İlgili Bakana, yahut Bakanlara da haber verilir.

MADDE 99. — Adalet makamlarınca bir işin kovuşturulması sırasında, Bakanlardan birinin görevinden doğan bir işten dolayı görev bakımından verilen bir kararla Komiteye başvurulursa Genel Kurul bu işte Komite soruşturması gerek-
kip gerekmediğini anlamak için önce beş kişilik bir komisyon kurar. Genel Kurula bu komisyonun raporu sunulur.

MADDE 100. — İlgili bakan ile önergeyi veren veya verenler, yahut raporu yazan komisyon dinlendikten sonra önergenin, yahut raporun dikkate alınması gerekip gerekmediğini Genel Kurul görüşüp gösterme oyu ile karar verir.

İlgili Bakan o sırada üye veya bakan değilse Komite bir önel gösterip onun yalnız yazılı savunmasını almaya karar verir.

MADDE 101. — Genel Kurul Soruşturmaya girişilmesini seçeceği yeteri kadar üyesi bulunabilecek özel bir Soruşturma Komisyonuna havale eder.

MADDE 102. — Soruşturma ile ödevli komisyon, Hükümetin bütün araçlarından faydalanabileceği gibi istediği kâğıtlara ve belgelere de el koyar.

MADDE 103. — Genel Kurul kararında, soruşturma ile ödevli komisyonun görevini ne kadar zamanda bitireceği, gerekirse başka yerlere de gidip gitmiyeceği gösterilir.

Bu komisyon Bakanları sorgulayabileceği gibi dışardan da herkesi tanık, yahut bilirkişi olarak dinlemeye yetkilidir.

Çağırılan tanıklar gelmek zorundadırlar. Gelmezlerse haklarında Ceza yargılama usulündeki hükümler uygulanır.

MADDE 104. — Bir gensoru üzerine soruşturmaya girişilmişse soruşturma ile ödevli komisyon bir sonuca varıncaya kadar o iş hakkında yeniden bir gensoru önergesi verilemez.

MADDE 105. — Komisyonun son raporu cezalı ve akçalı sorumu gerektiriyorsa soruşturma kâğıtları, Geçici 1 numaralı Kanunun 6 nci maddesi gereğince Komite kararıyle kurulacak Yüksek Adalet Divanına en çok on beş gün içinde verilir.

MADDE 106. — Komite bir iş hakkında doğrudan doğruya bilgilenmek isterse kendi üyelerinden seçeceği beş kişilik bir soruşturma komisyonu kurar, yahut Komite komisyonlarından birini bu işle ödevler.

Bu gibi soruşturmalarla girişilmesini ya üyeler, yahut komisyon teklif edebilir.

Bu komisyon Hükümetin bütün vasıtalarından faydalanır ve istediği evrak ve vesikalara el kor.

MADDE 107. — Bu komisyonun nihai raporu cezai ve malî mesuliyeti gerektiriyorsa tahkikat evrakı on gün içinde Yüksek Adalet Divanına teslim olunur.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Dokunulmazlık

MADDE 108. — Bir üyenin dokunulmazlığının kaldırılması için vukubulacak talepler mahkemelerden Adalet Bakanlığına tebliğ olunur. Adalet Bakanlığı gerekeceği bir tezkere ile bu talebi T. C. M. B. K. Başkanlığına gönderir. Başkan dileği Komite gündemine alır ve durumu açıklar.

Komitede gizli oyla üç kişilik bir Tahkik Komisyonu seçilir. Bu komisyon bütün evrakı tetkik eder. Şikâyet olunan üyeyi dinler. Komisyon kendisine tevdi edilen evrakı 15 gün içinde mütalâasıyla birlikte Komiteye arz eder. Tahkikat mevzuu Geçici 1 numaralı Kanunun

10 ve 11 nci maddelerindeki suçlardan biri ise Komite, üyelerinin 6/7 sinin katılacağı toplantıda 4/5 inin oyu ile karar verirse üye hakkından soruşturma açılır.

MADDE 109. — Komite üyesi komisyonda ve Genel Kurulda kendini savunur veya bir arkadaşına savundurur.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Disiplin cezaları

MADDE 110. — Bu Tüzük gereklerinin korunması bakımından üyelerin uğrıyacıkları cezalar üç türdür :

- I - Uyarma;
- II - Kınama;
- III - Geçici olarak Genel Kuruldan çıkarma.

MADDE 111. — Uyarma cezasını gerektirecek hareketler şunlardır :

- I - Söz kesmek;
- II - Düzeni bozmak;
- III - Kişi özlüğü ile uğraşmak.

MADDE 112. — Uyarma cezasını ölçümlemek ve yerine getirmek Başkanlığın hakkıdır.

Uyarma cezasına uğrıyan üye bunu eslemekle beraber kendini temize çıkarmak isterse, izin verilir.

İzin almaksızın söz söylediğinden dolayı uyarma cezasına uğrıyan üye, birleşimin, yahut oturumun sonunda söz alabilir.

Bununla beraber Başkan o üyeye, birleşimin, yahut oturumun sonunu beklemeden de söz verebilir.

Başkan, üyenin açıklamalarını yeterli bulmazsa, uyarma cezasını geri almaz.

Kâtipler bunu kaydederler.

Bir Üye bir birleşimde iki defa uyarma cezasına uğrarsa bu, tutanak özetine geçirilir.

MADDE 113. — Bir birleşimde iki defa uyarma cezasına uğrıyan bir üyenin birleşimin sonuna kadar söz söylemekten yasaklanmasını, Başkanın teklifi üzerine Genel Kurul, görüşmesiz gösterme oyu ile kararlaştırabilir.

MADDE 114. — Kınama cezasını gerektiren hareketler şunlardır :

I - Bir birleşimde iki defa uyarma cezasına uğramışken bunu gerektiren hareketlerden vazgeçmemek;

II - Bir ay içinde üç defa uyarma cezasına uğramak;

III - Komitede bir gürültüye sebebi olmak, yahut Komitenin işlerine katılmaktan kaçınmak için bağdaşmaya Genel Kurulda açıkça ve gürültü ile önayak olmak;

IV - Arkadaşlardan birine ve yahut birkaçına hakarette veya sözle tehditte bulunmak.

MADDE 115. — Genel Kuruldan geçici olarak çıkarma cezasını gerektiren hareketler şunlardır :

I - Kınama cezasına uğradıktan sonra da gene o cezayı gerektirecek hareketlerden vazgeçmemek;

II - Bir birleşimde üç defa kınama cezasına uğramak, Devlet Başkanına, Komite Başkanına, Komiteye, Bakanlar Kuruluna tehditte veya hakarette bulunmak;

III - Genel Kurul görüşmelerinde halkı zor kullanmaya, başkaldırmaya, ayaklanmaya, yahut Anayasa hükümlerine karşı koymaya kışkırtmak;

IV - Komite yapıları yahut bağlanıkları içinde yasak bir eylemde bulunmak.

MADDE 116. — Kınama ve geçici olarak Komiteden çıkarma cezaları Başkanın teklifi üzerine Genel Kurulca görüşmesiz, gösterme oyu ile kararlaştırılır.

Böyle bir cezaya uğratılması teklif edilen üyenin açıklamalarda bulunmak, yahut bunu bir arkadaşına yaptırmak hakkıdır.

Kınama ve geçici olarak Genel Kuruldan çıkarma cezaları, tutanak özetine geçirilir.

MADDE 117. — Geçici olarak Genel Kuruldan çıkarma cezasına uğrıyan bir üye izin alıp, açıkça af dilerse yine Genel Kurula girmek hakkını kazanır.

Tekrarlayıcılar, bu haklarını yitirirler.

MADDE 118. — Genel Kuruldan geçici olarak çıkarılma cezasına uğrıyan üye, toplanma salonundan hemen çıkmakla ödevli, ondan sonra da bir birleşim salona girmekten yasaktır.

Bu cezaya uğrıyan üye salondan çıkmak istemezse birleşime ara verilir, Başkan o üyeyi salondan çıkartır.

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

İzinlilik

MADDE 119. — Komite üyelerinin bir haftadan az izin istekleri Sekreterlikçe kaydedilir.

Bir hafta veya daha fazla izinler Başkanlık Divanınca verilerek Komiteye arz edilir.

MADDE 120. — İzinsiz birbiri ardına üç birleşimde bulunmıyan üye ihtar alır.

Bu hal devam ettiği takdirde Komitece bir karar verilir.

ON ALTINCI BÖLÜM

Başkanlık Divanının görevleri

MADDE 121. — Başkanlık Divanının görevleri şunlardır :

I - İç hizmetlerin kuruluşu ve Komite memur ve hizmetlileri hakkında Memurlar Kanununun nasıl uygulanacağı ve o kanuna göre disiplin komisyonu kurulması hakkında danışma yoluyla fikir vermek ;

II - Komite bütçesini hazırlamak ;

III - Dairede değışiklik, onarma ve başka yapılar yapılmasına karar vermek.

MADDE 122. — Başkanlık Divanı üyelerinden birinin, yahut birkaçının ayrı ayrı üzerlerine aldıkları işlerden dolayı yapılacak itirazlar ve şikâyetler üzerinde Divan, bütün üyelerinin bulunduğu bir toplantıda görüşür, gereken tedbirleri kararlaştırır.

MADDE 123. — Başkanlık Divanında oylarda eşitlik olursa, Başkanın iki sayılır.

MADDE 124. — Genel Kurulda yapılmış seçimlerden çıkan İktüzük meseleleri, Başkanlık Divanına görüşülür.

MADDE 125. — Başkanlığın görevleri şunlardır :

I - Dışarda Komiteyi temsil etmek;

II - Tüzük hükümlerini uygulamak;

III - Görüşmeleri idare etmek;

IV - Tutanak dergisi ile tutanak özetinin hazırlanmasını gözetmek;

V - Bütün Komite memurlarını Başkanlık Divanına danıştıktan sonra tâyin etmek, veya Memurlar Kanununa göre haklarında işlemde bu-

lunmak ve İdare Âmirlerinin teklifi üzerine hizmetlileri işe almak veya işten çıkarmak ;

VI - Başkanlık Divanına reislik etmek ;

VII - Başkanlık Divanı kararlarının tamamiyle yürütülmesini ve uygulanmasını denetlemek ve sağlamak ;

VIII - Komisyonları ve kalemleri denetlemek.

MADDE 126. — Kâtiplerin görevleri şunlardır :

I - Görüşmelerin tutulmasını gözetmek, tutanak özetini düzeltmek, tutanağı da, özetini de imzalamak ;

II - Genel Kurulda kâğıtları okumak ;

III - Birleşimden önce söz istiyenleri yazmak ;

IV - Yoklama yapmak ;

V - Oyları saymak ve ayırlamak ;

VI - Kapalı oturumlarda tutanak yazmak.

MADDE 127. — İdare Âmirlerinin görevleri şunlardır :

I - Komite yapıları ile salonlarının, döşemeleri ile içindekilerin ve bütün eşyanın korunmasına bakmak, bunların düzenlice defterlerini tutmak ;

II - Özel törenleri tertiplemek ve idare etmek ;

III - Kolluk işlerini ;

IV - Hizmetlilerin işlerini ;

V - Giderlerin ödenmesini gözetmek ;

VI - Başkanlık Divanına danıştıktan sonra Komite bütçesini hazırlayıp gene Başkanlık Divanına vermek ;

VII - Girimlikleri dağıtmak.

MADDE 128. — İdare Âmirleri, Komitenin araverme zamanlarında nöbetleşe Başkentte otururlar.

MADDE 129. — İdare Âmirleri görev ve sorumlarda ortaklırlar.

MADDE 130. — Düzenliğin korunması, görüşmelerin açık ve serbest olmasının sağlanması, gerekirse polis kuvvetiyle asker müfrezesinin kullanılması işlerinde İdare Âmirleri, Başkanın yürütme araçlarıdır.

MADDE 131. — Komite üyeleri, Başkanlık Divanı ve idare işleri hakkında Başkana yazılı, yahut sözlü sorularda bulunabilirler.

ON YEDİNCİ BÖLÜM

Kolluk işleri

MADDE 132. — Başkan, Komitenin iç ve dış güvenliği için gerekli tedbirleri almakla ödevlidir.

Polis kuvvetiyle koruyucu asker müfrezesi ancak Başkanın komutası altındadır.

MADDE 133. — Komisyon odalarına Komite üyelerinden, Komite memur ve hizmetlilerinden, Araştırma ve İnceleme Kurulu üyelerinden, Hükümetin iş için gönderdiği memurlardan ve çağırılan uzmanlardan başka kimsenin girmesi yasaktır.

Girenler, Başkan yahut İdare Âmirleri tarafından dışarı çıkartılır.

Komite yapılarını gezip görmek isteyenlere Başkan, ancak iş zamanından başka bir saatte izin verebilir.

MADDE 134. — Komite birleşimlerinin devamı süresince dinleyicilerin kendilerine ayrılmış yerlerde başları açık oturmaları ve ses çıkarmamaları gereklidir.

Dinleyicilerden beğenmeyi yahut beğenme-

meyi gösterecek bir söz söyliylen veya harekette bulunan olursa, düzenliğı koruma ödevinde olanlara hemen dışarı çıkarılır.

Genel Kurul görüşmelerini bozanlar, gerekirse hemen yetkili makama teslim olunurlar.

MADDE 135. — Komite yapıları yahut bağlanıkları içinde, Komite üyesi olmıyan bir kimse suç işler ve o suç da saveciliğın kendiliğinden kovuşturma yapamıyacağı eylemlerden olursa Başkanlık, suçluyu dışarı çıkartır.

Suç, savecilikçe kendiliğinden kovuşturma yapılacak eylemlerden ise Başkanlık suçluyu Adalet makamlarına teslim eder. Bu yerlerde bir Komite üyesi cinayetden suçüstü yakalanırsa Başkan, İdare Âmirleri eliyle, suçlunun Komite yapısı dışına çıkmasını önliyecek tedbirleri alır ve saveciyi çağırıp kovuşturmaya girişilmesi gerektiğini bildirerek suçluyu ona verir.

İşlenilen suç, suçüstü cinayetden başka, fakat doğrudan doğruya saveciliğın kovuşturmasını gerektiren bir eylem ise, Başkanlık, İdare Âmirleri eliyle gereken ilk soruşturmaları yaptırır, soruşturma kâğıtlarını Adalet makamlarına verir.

Adalet makamları o suçun dokunulmazlığın kaldırılmasını gerektiren suçlardan olduğunu öl-

çümlerce Başbakanlık yolu ile göndereceği istem kâğıdı Genel Kurula sunulur.

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM

Komitenin iç hizmetleri

MADDE 136. — Komitenin tümü ile bulunmayacağı törenlerde Başkanlık Divanı Komite adına hazır bulunur.

Komite adına bir heyet gönderilecekse üyelerin sayısı Genel Kurul tarafından kararlaştırılır ve bu üyeler ad çekme ile ayrılır.

MADDE 137. — Genel Kurulda Bakanlar adına söz söylemek için gönderilecek birinci sınıf daire reisleri her iş, yahut bir iş için demekte bulunmaya bakanlara izinli kıldıklarını gösteren, Başkanlığa yazılmış bir tezkere getireceklerdir.

Bu tezkere, görüşmeden önce Başkanlığa verilir.

Başkan, gelen kimsenin hangi bakanlık adına söz söyleyeceğini Genel Kurula bildirir.

Sayıştay Başkanı ile ikinci başkanları, gerektiğinde Komitede açıklamalarda bulunabilirler.

ON DOKUZUNCU BÖLÜM

Kitaplık

MADDE 138. — İki İdare Âmiri ile Sosyal İşler Komisyonunca seçilecek bir üye kitaplığı gözetim altında bulundurur.

MADDE 139. — Kitaplık işleriyle görevli kurulda, kâtiplik eden Kitaplık Müdürünün danışma oyu alınır.

MADDE 140. — Kitap, gazete, dergi, harita ve bu çeşit şeylerden hangilerinin satın alınacağını kurul kararlaştırır.

Her Komite üyesi de satınalma hakkında teklifte bulunabilirse de bu teklifleri dikkate alıp almamak kurulun hakkıdır.

MADDE 141. — Müdür, Kitaplık eldesinin düzenlice defterini tutmakla ödevlidir ve bundan sorumludur.

Kitaplığın açık olduğu saatlerde ya müdürün, yahut yardımcısının orada bulunması şarttır.

MADDE 142. — Kitaplardan hangilerinin kitaplıktan çıkarılamıyacağını ve hangilerinin

Komite üyelerine eğreti verilebileceğini kurul kararlaştırır.

Alındısı verilmeden hiçbir kitap Kitaplık-
tan çıkarılamaz.

Komisyonlar diledikleri kitapları incele-
mek için alabilirlerse de komisyon odalarından dı-
şarıya çıkaramazlar.

Komite üyelerinin eğreti aldıkları kitap-
ları en çok bir ayda geri vermeleri şarttır.

Bir ay içinde geri getirilmeyen kitapları
müdür bir tezkere ile ister. İstendikten sonra
bir hafta içinde geri verilmeyen kitaplar,
alan Komite üyelerine ödetilir.

YİRMİNCİ BÖLÜM

Bu tüzüğün dayanakları

MADDE 143. — Bu Tüzüğün değiştirilmesi,
bir, yahut daha çok maddesinin kaldırılması,
bu Tüzüğe bir, yahut daha çok madde eklen-
mesi için yapılacak teklifler önce Güvenlik
Komisyonunda incelenir, sonra kanun görüş-
meleri usulüne uyularak Komitede görüşülüp
sonuçlanır.

MADDE 144. — Bu Tüzük maddelerinin yorumu, kanunların yorumlanması usulünce olur.

MADDE 145. — Bu Tüzük kabulünden başlıyarak yürürlüğe girer.

MADDE 146. — Bu Tüzük Türkiye Cumhuriyeti Millî Birlik Komitesi tarafından yürütülür.

